

השבוע נפטרה האשה שעיצבה את ארץ ישראל שרון יותר מכל אדם אחר: אשה חזקה, חריגה, עקשנית, לוחמת ונוטרת

וֶרָה שְׁנַרְמָן-שֶׁרֶן
נורא פחדתי מפני הערביו'

במושבה רחובות. אך הוא לא עמד בתנאים הקשים, חזר עם אשתו וארבעת בניו לעיר-מולדתו. שם הספיקה הסביבה לילד תינוק בשם מנחם בגין — מיקרה מזוה, שהתגלה רק אחרי שדרכיהם של שרון ובגין הצטלבו כעבור 60 שנה. הסב גם היה ציר בקונגרס ציוני בשווייץ, וקנה שם שיעור שהיה פאר המישפחה במשך זמן רב. במלחמת-העולם הראשונה ברח סמואל שנרמן (איש יפה", בגרמנית) מברסט-ליטובסק, שהייתה באזור-הקרב בין גרמניה ורוסיה, לטיפליס בגרוזיה הרחוקה. שם למד אגרונומיה, כדי להכשיר את עצמו לחיים בארץ ישראל. היה זה מיקצוע-לימוד בלתי רגיל מאוד לצעיר יהודי כמותו. הסטודנט הציוני לאגרונומיה והסיטודנטית המתבוללת לרפואה הכירו זה את זה, התאהבו ונישאו. השאלה אם יישארו ברוסיה או יעלו לארץ נפתרה מאליה. אנשיהמהפכה הקיפו באחד הימים את הבית שבו עמדה להתכנס קבוצה של צעירים יהודיים, סטודנטים שהשתייכו לפועלי-ציון. כל הנוכחים הוגלו לסיביר.

ראש-האירגון, סמואל שנרמן, שעמד מר לתת שם שיעור בעברית, איחר לפגישה, וכך ניצל. הוא ברח עם אשתו

צאה מן האכזבה הגדולה בחייה. ורה שניאורוב, ילידת מוהילב שברוסיה הלבנה, שלמדה רפואה בטיפליס, ושלא הייתה ציונית כלל, הכירה את סמואל ("סמואל") שנרמן באוניברסיטה, התחתנה עימו ובאה ארצה, מתוך אמונה תמימה שהיא באה אל ארץ תרבותית שבה תוכל להמשיך בלימודיה. כאן נמוג החלום חישי-מהר. במשך 10 שנים עוד קיוותה שאי-פעם תוכל להמשיך בלימודיה באוניברסיטה של ביירות, אך חייה החרשים הפכו זאת לאוטופיה גמורה.

חווייה כזאת הרעילה את נשמותיהן של נשים רבות בנות-הדורה בעולם, ששאפו לחיים אינטלקטואליים ושנגזר עליהן לחיות חיים קשים ומפרכים בעולם של יום-יום, בלא יכולת לפתח ולהוכיח את כישרונותיהן. אם כן, לא גילתה זאת ורה שנרמן לאישה. היא רק הפכה נוקשה, בודדה ועקשנית בלא-גבול, בעלת עקרונות ברזל שלא השתנו עד הסוף. לעומת ורה, שבאה מבית יהודי-רוסי מתבולל, בא בעלה מרקע מישפחת יהודי-ציוני. אביו, סבו של אריק, מורה ציוני בעיר ברסט-ליטובסק, עלה בראשית המאה לארץ-ישראל. הוא היה אחד המורים הראשונים לעברית

וֶרָה בְּמִירָפֶסֶת בֵּיתָה
השכנים ראו בה אייבת

וֶרָה בְּנְעוּרֶיהָ
היא קראה ספרים ובכתה

אמה של אריק

כדי לעמוד על אופיו של אדם מיוחד, יש לבדוק מי מההורים השפיע עליו ביותר, ומה הייתה דמותו של הורה זה. אין ספק כי אריאל שרון הושפע באופן מכריע, על-ידי אמו — אשה חזקה וחריגה מאוד. ורה שנרמן הייתה כה מיוחדת, עד כי אויביה הפיצו עליה את השמועה שבעצם כלל אינה יהודיה, אלא רוסייה מצד אמה — דבר שהיה שולל על-פי ההלכה וחוקי ישראל גם את יהדותו של אריאל שרון עצמו.

בבואו לנתח את אופיו ודרכו של אריאל שרון, בשלוש כתבות ארוכות לרגל בחירתו כאיש-השנה (תשל"ג, תשמ"א, תשמ"ב), התעכב "העולם הזה" על דמותה של אמו. הקטעים הבאים לקוחים מהכתבה של "העולם הזה" (27.9.81) על איש-השנה תשמ"א, והתבססו בעיקר על סיפוריהם של ורה שנרמן ואריאל שרון עצמם:

תנאים שבהם גדל מתמצים בסיפור אחר מחייו של אריק שרון, החרות בזיכרוננו לפרטי-פרטים. זה היה כאשר היה עדיין ילד קטן בכפר-מל"ל, מושב שבין מגדיל וכו' פריסבא. באותם הימים סללו את הכביש העובר במרכז המושב, שהפך לאתר מכן לשדרת עצי הקווארניות, המיווה סימן-דרך בארץ. אריק הקטן רכב על חמור ונפל על ערימת אבנים. הוא נפצע פצע עמוק ושותת-דם בסנטרו. אמו הרימה אותו. המרפאה של כפר-מל"ל הייתה במרחק של 200 מטרים ממקום-התאונה. אך אמו של אריק החרימה את קופת-חוליו. בגלל סיכסוך בין המישפחה ובין המושב. היא לא לקחה את הילד הפצוע למרפאה, וגם לא התעכבה כדי לרתום עגלה. היא לקחה אותו בזרועותיה, ורצה לאורך

קילומטרים אל בית בודד בפרדס ליד כפר-סבא. שם גרה הר"ר פוגל, רופאה שנישאה לגר רוסי, ושהייתה אף היא מסוכסכת עם השכנים בכפר שלה. בינתיים ירדה החשיכה. האם דפקה בשערי-הברזל. הרופאה ובעלה יצאו החוצה, כשבידיהם מנורה. לאורה ראה הילד שאמו מכוסה כולה ברם — דמו שלו. הרופאה ניקתה את הפצע ותפרה אותו, בלי הרדמה. האם נטלה את בנה שוב בזרועותיה, ורצה עימו כל הדרך בחזרה, הביתה. כזאת הייתה דבורה ("ורה") שנרמן, אשה קשוחה כברזל, בלתי-מתפשרת ובלתי-נכנעת, לוחמת, מורדת ובלתי-משתלבת בחברה. היא הייתה הרמות הרומנטית בחייו של אריאל שנרמן הצעיר.

יתכן כי אופייה של ורה חושל כתר